

PPA KARMAŞASI

Son dönemde bilginin ve bilimseliğin temel bir kaynak olarak önemli etkilere sahip olduğuna ve dünya ekonomisini nasıl etkilediğine yakından tanık olmaktadır.

Fenilpropanolamin (PPA) oral nazal dekonjestan olarak en sık kullanılan vazokonstrüktör ilaçlardan biridir. Epinefrin, fenilefrin ve efedrin gibi sempatomimetik bir maddedir. Etki kalıbı efedrininkine benzer, aralarındaki tek önemli fark PPA'nin SSS'ni efedrine oranla daha az stimüle etmesi ve beta-reseptörler üzerindeki etkinliğinin daha zayıf olmasıdır. Vazokonstrüktör etki gücü efedrininkine yaklaşık olarak eşittir. Nazal dekonjestan olarak soğuk algınlığı preparatlarında yer alır. Ayrıca santral sinir sistemi stimülanı olması nedeniyle iştah kesici olarak diyet ve zayıflama ürünlerinde bulunmaktadır.

Yale Üniversitesi Tıp Fakültesinde yapılan araştırma hastalarda ani baş ağrısı, sinirsel semptomlar ve bilinç bozukluğundaki değişiklikler gibi bazı semptomlar gözlenerek cinsiyet, etnik grup, yaş gibi kriterler göz önüne alınarak klinik şartlarda yapılmış bir çalışmadır.

Yapılan çalışmada PPA kullananların kullanmayanlara göre, PPA kullanan bayanların PPA kullanan erkeklere göre daha fazla hemorajik felç riski altında bulundu-

ğuna ilişkin anlamlı sonuçlar elde edilmiştir. Bu sonuçlar 10 Mayıs 2000 tarihi itibarıyla yayınlanmıştır. Bu bilimsel çalışma sonrasında FDA PPA içeren nazal dekonjestan ve diyet amaçlı kullanılan preparatları hemorajik felç riskini arttırması nedeniyle hem üretici firmaları PPA'in formülasyondan çıkartılması yönünde uyarmış hem de halkı bilgilendirmek amacıyla soru-cevap şeklinde bir anket düzenleyerek konuya açıklık getirmiştir. Ankette PPA kullanan tüketicilerin bir risk altında olduğu, PPA kullanımından kaçınılması gerektiği, eczacının bu konuda yetkin olduğu ve PPA içermeyen preparatların hastaya önerilmesinin doğru olduğu belirtilmektedir.

Sağlık Bakanlığı ile TEB arasındaki toplatıl-sın-toplatılmasın, satıl-sın-satılmasın tartışmaları hala sürerken sadece 12 trilyonluk ve yıllık %78 bir büyümenin görüldüğü pazardaki üretici firmalar, pazar paylarını kaybetmemek için PPA'in formülasyondan çıkartılması için ruhsat değişikliği çalışmalarına başladılar. Ancak PPA yerine nasal dekonjestan olarak kullanılacak fenilefrin, efedrin, psödoefedrin'in vazokonstrüktör birer ajan olma nedeniyle bu maddelerin de hemorajik riskini klinik açıdan arttırıp arttırmayacağına ilişkin bir çalışma bulunmamaktadır. Buna rağmen PPA artık devrini doldurmuştur, tüketici

gözünde güvenilirliğini yitirmiştir.

PPA ile ilgili olarak yaşananlar sadece bunlarla kalmıyor. Özellikle PPA içeren iştah kesici diyet ve zayıflama ürünleri Tarım Bakanlığı izniyle marketlerde satılmaktadır.

Bu ürünlerin sorumluluğunu kim taşıyacaktır?. Ayrıca marketlerde serbestçe satılan gıda ürünlerinin içerikleri PPA'den daha mı masumdur?

Eczacılığın ve eczacının tanımlarının tartışıldığı bu dönemde eczacı ilacı bilen, ilacı hastaya sunan ve sunduğu ilacın sorumluluğunu alan kişidir. Halk sağlığını bu kadar yakından ilgilendiren konularda bu tarz polemiklerden kaçınılması, bu polemiklerin halka kadar inmemesi, bu konuda ülkenin bir sağlık politikasının olması gerekmektedir. Bu politikanın etik-bilimsel kurullarca belirlenmesi ve bakanlığın uygulayıcı rolü üstlenmesi doğru olacaktır.

Kaynaklar:

1- Phenylpropanolamine & Risk of hemorrhagic stroke, final report of the hemorrhagic stroke project May 10.2000

2- Questions and answers safety of phenylpropanolamine November 6. 2000 FDA/Center for Drug Evaluation and Research.

3-FDA Talk Paper, November 6. 2000.